

Rettevejledning til opgave 1

Spørgsmål

1. Kunne byretten have afvist sagen med henvisning til parternes voldgiftsaftale?

En indsigelse om voldgift er en formalitetsindsigelse, som skal gøres gældende i svarskriftet, jf. RPL § 351, stk. 4 og DCR s. 207 og s. 364 ff.

Da påstanden først fremsættes på det telefoniske retsmøde, er den som udgangspunkt prækluderet, jf. RPL § 358, stk. 2, jf. stk. 1.

De studerende skal diskutere, om påstanden alligevel skal tillades efter RPL § 358, stk. 6. Det er ikke undskyldeligt, at påstanden ikke er nedlagt tidligere, og det kan i den sammenhæng ikke tillægges betydning, at Boligkorporet indleverede svarskriftet selv. Camilla og Mads har i princippet mulighed for at varetage deres interesser, hvilket taler for at meddele tilladelse. Nægtelse af påstanden kan ikke antages at medføre uforholdsmæssig tab, idet konsekvensen alene er, at sagen behandles ved de civile domstole.

Pensum betoner vigtigheden af, at netop voldgiftsindsigelser fremsættes tidligt, jf. DCR s. 364 ff., men det er ikke oplagt, at indsigelsen skal afvises, når den trods alt fremsættes på det forberedende retsmøde. Diskussionen – og ikke resultatet – er afgørende.

Det er muligt, at enkelte studerende overvejer, om Boligkorporet har fortabt retten til at kræve voldgift/har accepteret, at sagen føres ved de civile domstole. Situationen ligner således U 1995.343 Ø, hvor landsretten tillod indsigelsen men anså retten til voldgift for frafaldet.

Hvis påstanden tillades, er spørgsmålet, om Boligkorporet har ret i indsigelsen. Der er tale om en forbruger aftale, og da voldgiftsaftalen er indgået inden tvistens opståen, er den ugyldig, jf. voldgiftslovens § 7, stk. 2, jf. DCR s. 205. Retten skal derfor ikke afvise sagen.

DCR s. 202-08 og s. 362-66.

2. Ville det have været korrekt at afvise erklæringen fra Kenneth?

Der er tale om en ensidigt indhentet erklæring, som er indhentet efter sagens anlæg, jf. RPL § 341 a. Reguleringen af sådanne erklæringer er behandlet i DCR s. 590 ff.

Uanset at Camilla og Mads har fået kontakt til Kenneth i privat regi, er erklæringen udfærdiget af Kenneth i hans egenskab af ingeniør, ligesom erklæringen er udfærdiget på ingeniørfirmaets brevpapir. Erklæringen fremstår således som afgivet af en sagkyndig med den faglige tyngde, der er knyttet hertil.

Det spiller for vurderingen ingen rolle, at Camilla og Mads ikke har betalt for erklæringen, idet vurderingen må foretages i lyset af dens indhold og fremtræden.

Det spiller heller ingen rolle, at erklæringen »bygger på« observationer og fotos foretaget tidligere. Spørgsmålet om tidspunktet for erklæringens afgivelse er behandlet i ET 2011 317, der er nævnt i DCR s. 591.

I artiklen konkluderes, at det afgørende tidspunkt er erklæringens datering. Denne konklusion er godt nok nuanceret i U 2022.728 V, der under meget konkrete omstændigheder tillod en erklæring,

der var bestilt og afgivet mundtligt inden sagens anlæg. Dommen er ikke pensum og passer under alle omstændigheder ikke på opgaven.

Erklæringen er imidlertid hverken bestilt eller afgivet, før sagen blev indledt, hvorfor erklæringen under alle omstændigheder må anses for indhentet efter sagens anlæg.

Den grundige opgave drøfter muligvis, om de i erklæringen indeholdte fotos vil kunne fremlægges efter den lempeligere praksis, der antages at gælde for fremlæggelse af en parts fotografier jf. DCR s. 592 f. Det bør i så fald overvejes, om det har betydningen for spørgsmålets besvarelse, om det ved fremlæggelsen oplyses, at disse er optaget af tredjemand.

Såfremt det drøftes, om Kenneth i stedet vil kunne afgive forklaring, skal det konkluderes, at han gerne må afgive forklaring om sine faktiske observationer, men at hans forklaring ikke må angå faglige vurderinger af det udførte arbejde, jf. U 2008.2193 H omtalt i DCR s. 594. En sådan diskussion er ikke påkrævet.

DCR s. 590-595.

3. Var det korrekt af byretten at tilkende Boligkompagniet sagsomkostninger, og var omkostningsudmålingen korrekt?

Der spørges ikke til, hvad omkostningsudmålingen *burde være*, og det afgørende er således, om besvarelsen demonstrerer forståelse for principperne for udmåling af sagsomkostninger.

Retten afgørelse bør som minimum give anledning til at overveje følgende forhold:

For det første må den studerende forventes at se, at det er en fejl, at byretten alene har forholdt sig til Boligkompagniets *betalingspåstand*. Ved vurderingen af, hvem af parterne, der har vundet, skal retten tage stilling til alle de nedlagte påstande, også selvom nogle af disse er nedlagt som anerkendelsespåstand.

Resultatet af forliget er, at hver af parterne for en del har fået medhold og for en del har tabt, og omkostningsudmålingen skal derfor ske efter § 313 (og ikke § 312).

For det andet bør den studerende i relation til § 313 drøfte, hvad sagens "tyngdepunkt" har været, jf. DCR s. 522 ff., og navnlig s. 523.

Sagens faktiske tyngdepunkt synes at have været udførelsen af spærkonstruktionen, idet Camilla og Mads' væsentligste indsigelse mod at skulle betale den udestående rate var støttet på samme synspunkt. Det taler for at anse Camilla og Mads for den vindende part. Omvendt har Boligkompagniet fået medhold i påstanden om betaling for asbestsanering, hvilket taler imod at tilkende Camilla og Mads omkostninger.

For det tredje bør den studerende se, at retten omkostningsudmåling er væsentligt for høj.

Ved den beløbsmæssige udmåling af omkostninger er udgangspunktet landsretspræsidenternes vejledende takster, jf. DCR s. 524 ff.

Der er ikke i opgaven oplysninger, som giver grundlag for at diskutere, hvor i det relevante spænd, udmålingen bør placeres. Det er imidlertid en klar fejl, at byretten har fastsat omkostninger svarende til fuldt proceduresalær i en sag, der er hævet allerede efter det forberedende retsmøde,

jf. DCR s. 526 med omtale af U 2016.765 H, hvor Højesteret i en sammenlignelig sag udmålte omkostninger med 1/3 af proceduresalær.

DCR s. 518-526.

4. Bør landsretten tillade anken?

Landsretten angiver to begrundelser, som begge bør drøftes.

I forhold til spørgsmålet om indlevering af ankestævning i stedet for kæreskrift er det formentlig afgørende, om processkriftet indeholder de tilstrækkelige oplysninger, jf. DCR s. 485. Dette resultat er antaget i U 2021.4122 H, der imidlertid ikke er pensum.

Det er således formålet med reglerne om indholdsmæssige krav til kæreskriftet i § 393, stk. 3, at landsretten herved får de nødvendige oplysninger for at behandle kæremålet.

Det må i almindelighed antages, at en ankestævning indeholder alle oplysninger, der kræves til et kæreskrift, jf. § 393, stk. 3. I hvert fald i en situation som her, hvor advokaten ikke har »spekuleret« i at kære frem for at anke, må et sådan kæremål skulle admitteres.

Både i relation til spørgsmålet om indlevering af ankestævning i stedet for kæreskrift og i relation til fristoverskridelsen lægger spørgsmålet herudover op til en drøftelse af betydningen af, at parten har handlet i tillid til en forkert appelvejledning fra byretten.

Udgangspunktet er, at parten identificeres med sin advokat, og at denne selv er ansvarlig for at overholde relevante frister samt for sit valg af retsskridt.

Det antages imidlertid i DCR s. 506 med henvisning til bl.a. U 2003.2303 Ø, at en part, der har handlet i tillid til (forkert) appelvejledning fra byretten, efter omstændighederne bør meddeles tilladelse efter rpl § 393, stk. 4. Her omtales tillige U 2020.877 H, der fik det modsatte resultat, fordi den forkerte vejledning var givet efter fristens udløb.

Opgaven ligner således mest sagen fra 2003, og det bør derfor konkluderes, at sagen burde være admitteret.

Samme synspunkter gør sig gældende i relation til valget mellem anke eller kære, og også af den grund bør landsretten tillade ankestævningen.

DCR s. 381-382, s. 485-487, s. 503-506.

Rettevejledning til opgave 2

Spørgsmål

1. Var rettens kendelse om at tillade fremlæggelsen af mailen korrekt?

Udgangspunktet er, at vidner afgiver erklæring mundtlig i retten. Dette sker normalt under hovedforhandlingen, men kan også ske i form af isoleret bevisoptagelse. Der kan dog i et vist omfang fremlægges berettende dokumenter også fra (potentielle) vidner.

De studerende bør overveje, om det er en skriftlig vidneerklæring, der omfattes af forskrifterne for indhentelse i § 297. Carl oplyser om sin viden om sagen, og selv om denne er begrænset, er der tale om et tilfælde omfattet af § 297.

En skriftlig vidneerklæring omfattet § 297 kræver forudgående accept fra retten, hvilket ikke er tilfældet her. Der foreligger ikke sådanne særlige omstændigheder, at fremlæggelse med hjemmel i § 297 i givet fald burde ske uanset dette, se om et særligt tilfælde U 2020.2775 V, der ikke er pensum.

Rettens afgørelse var derfor ikke korrekt.

DCR, side 565, 571-572.

2. Var byrettens afgørelse om, at Diana ikke var sagkyndigt vidne korrekt?

Der skal diskuteres, om Diana kan anses som sagkyndigt vidne.

Sagkyndige vidner udtaler sig om generelle spørgsmål af teknisk karakter.

Diana er blevet anmodet om at udtale sig om det, hun har konstateret vedrørende den konkrete bil, og dette er ikke en udtalelse om generelle spørgsmål. Det ændrer ikke herpå, at Diana som mekaniker har en generel viden om biler.

Det er ikke relevant at overveje mulighederne for syn og skøn vedrørende bilen.

Rettens afgørelse var derfor korrekt.

DCR, side 594-595.

3. Skal landsretten tillade Dianas appel?

Der er afsagt en kendelse, der vedrører Diana. Selv om hun ikke er part i sagen, er hun derfor kæreberettiget for afgørelsen, jf. § 393.

Sagens parter kan ikke kære afgørelser truffet under sagen efter afsigelsen af dom, jf. § 390. Denne bestemmelse angår kun sagens parter, og afskærer derfor ikke Diana fra at kære.

Men afgørelsen er truffet under sagens forberedelse eller hovedforhandling, således som dette er fortolket af Højesteret ved blandt andet U 2015.2540. Det skal derfor overvejes, om kære kræver tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. § 389 a.

Afgørelsen vedrører tredjemand og er derfor ikke kerneområdet for kærebegrænsningen. Der kan argumenteres for, at der er tale om en bred regel, der er givet et stort anvendelsesområde.

Omvendt er det principielt en undtagelse til to-instansprincippet, og den eneste mulighed Diana har for at indbringe spørgsmålet. Højesteret har imidlertid i U 2017.3223 H (der ikke er nævnt i pensum) antaget, at bestemmelsen også gælder i forhold til tredjemand.

Kendelsen er afsagt den 19. januar 2023, og kærefristen løber derfor som udgangspunkt fra denne dag. Diana har fået oplyst, at afgørelsen vil blive truffet i forbindelse med dommen, men har ikke fået oplyst noget tidspunkt herfor. Diana er som vidne ikke tilknyttet sagsportalen og har derfor ikke fået oplysninger om afgørelsen via sagsportalen.

Dommen skal afsiges senest 4 uger efter optagelsen til dom, jf. § 219, stk. 3. Diana ved dog ikke nødvendigvis, hvornår sagen optages til dom, ligesom hun ikke nødvendigvis er bekendt med fristen for domsafsigelsen.

Diana er derfor undskyldeligt ikke klar over afsigelsen af kendelsen før hendes henvendelse til retten den 17. februar. Kærefristen løber derfor først fra dette tidspunkt. Problemstillingen kan også anskues som et spørgsmål om, hvorvidt der skal gives oprejsningsbevilling med samme argumentation.

DCR, side 502-505, 508-509.

4. Hvad bør landsretten overveje i forbindelse med anvendelsen af rpl. § 368 a?

Landsretten kan afvise overflødige anker efter § 368 a. Bestemmelsen har fået et bredere anvendelsesområde end først forventet.

De studerende bør overveje følgende momenter:

Anders har ikke anført nye påstande eller anbringender, hvilket taler for afvisning.

Han mener, at afgørelsen har væsentlig betydning for ham, hvilket ikke er tilfældet.

Anders ønsker vidneførelse af Carl. Ønsket om vidneførelse er ikke ny, men hvis Carl dukker op, er der tale om ny bevisførelse, da han jo ikke afgav forklaring for byretten.

Anmodningen om syn og skøn er ny, hvilket taler for ikke at afvise anken. Men anmodningen kunne være fremsat for byretten. Det skal derfor overvejes, om en bevisførelse, der kunne være sket for byretten, kan anses for ny.

DCR, side 482-483.